

Kirkkonummen kunnanhallitusErvastintie 5
02400 KIRKKONUMMI

Viite: HSY:n hallitus 17.3.2017 § 32

Asia: Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen

Asian taustaa

Pääkaupunkiseudun Vesi Oy (PSV), on Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymän (TSV), Porvoon ja Hyvinkään kaupunkien sekä Kirkkonummen ja Nurmijärven kuntien omistama osakeyhtiö. Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 1973.

PSV:n kaupparekisteriin merkitty toimiala on suunnitella ja omistaa kaukovedenhankintalaitoksia sekä huolehtia niiden rakennuttamisesta ja käytöstä ja harjoittaa muuta tähän alaan liittyvää toimintaa. Kaupparekisteriin merkitty toimiala on tosiasiallista toimialaa laajempi; yhtiön pääliiketoimintana on veden ottaminen Päijänteestä sekä sen toimittaminen Päijännetunnelia pitkin edelleen jalostettavaksi. Muistio PSV:n oikeudellisesta asemasta sekä toiminnan ja järjestelmän kuvaus ja yhtiöjärjestys on jaettu oheisaineistona.

PSV:llä ei ole varsinaista osakassopimusta, vaan sellaisena toimii 20.7.1972 siinä mainittujen osapuolten kesken allekirjoitettu ”Pääkaupunkiseudun Vesi Oy – Huvudstadsregionens Vatten Ab:n perustamiseen liittyvä sopimus”, jota on muutettu vuosina 1982 ja 2004. Yleisesti sopimuksesta voi todeta, että se on sisällöltään rakentamissopimus, joka toimii huonosti jo pitkään valmiina olleen laitoksen hallinnossa. Sopimus on liitteenä.

Esityksiä sopimuksen uudistamiseksi on tehty. Keskeisin ongelma sopimuksen uudistamisessa on ollut tarve täsmentää ja laajentaa etuosto- ja lunastusoikeutta osakekauppatilanteessa. Yhtiön kuntaomistajien (kunnat ja kuntayhtymät) tavoitteena on estää mahdollisuus siirtää osakkeita julkishallinnon ulkopuolelle. Koska tilanne, jossa joku omistajista ensin yhtiöittää omistuksensa ja sen jälkeen myy yhtiön, mahdollistaa omistuksen siirron nykyisestä lunastuslausekkeesta huolimatta.

Yhtiön ainoa osakeyhtiömuotoinen omistaja Altia Oyj (aikaisemmin Oy Alko Ab), joka alun perin omisti 25 kpl yhtiön 1300 osakkeesta, myi vuonna 2011 15 osaketta Tuusulan seudun vesilaitoskuntayhtymälle (TSV). Loput 10 osaketta lunastettiin vapaaehtoisella kaupalla PSV:lle vuonna 2015. Koska toteutettujen transaktioiden jälkeen PSV:llä ei enää ole osakeyhtiömuotoisia omistajia ei ole estettä siihen, että yhtiön osakkeiden omistusoikeus rajataan pysyvästi ainoastaan julkisyhteisöille.

Tämän varmistamiseksi tulee osakassopimukseen ja yhtiöjärjestykseen ottaa ehto, jonka mukaan yhtiön osakkeita voivat omistaa ainoastaan kunnat ja kuntayhtymät sekä mahdolliset muut julkisyhteisöt (maakunta tai muu seudullinen hallintotaso, mikäli tällaisten perustamiseen päädytään). Mikäli kunta, kuntayhtymä tai muu julkisyhteisö siirtää vesihuoltolain mukaisia tehtäviään osakeyhtiölle, saadaan sille luovuttaa ainoastaan liittymissopimuksen perustuvat oikeudet, mutta ei omistusoikeutta yhtiön osakkeisiin. Menettely on sopusoinnissa alkuperäisten vedenotolupien kanssa: niiden mukaan vedenotontarkoituksena on yhdyskuntien vesihuollon turvaaminen.

Nykyisen sopimuksen korjaustarpeet

Osakkeiden omistusoikeuden ja luovutusrajoituksen lisäksi voimassa olevassa osakassopimuksessa on seuraavat korjausta vaativat kohdat:

1.

Sopimusmääräysten painopiste on laitoksen rakentamisessa ja toteutuksessa; käytön aikaiset sopimusmääräykset ovat osin harhaanjohtavia ja monia etukäteen kuvattuja asioita on toteutettu toisella tavalla; sopimuksen tulkinta ja soveltaminen vaikeutuu aikaa myöten.

Erityisesti tämä koskee tilannetta, jossa toiminta-alueen kunta- tai organisaatorakenteessa toteutetaan muutoksia, kuten HSY-kuntien osalta on tapahtunut.

2.

HSY:n kannalta erityinen muutostarve kohdistuu on 20 §:ään lisättyyn 4. momenttiin, jonka mukaan "Päätöksentekoon hallituksessa vaaditaan, että ehdotus äänestyksessä saa kannatusta vähintään kahden osakkaan nimeämien edustajien taholta". Määräys tarkoittaa käytännössä, kun kymmenjäsenisessä hallituksessa on 2 ja viisijäsenisessä hallituksessa yksi vähemmistön edustajaa, että vähimmillään muutamaa prosenttia osakepääomasta edustavat hallitusjäsenet voisivat estää minkä tahansa päätöksen syntymisen.

On huomattava, että keskustelu vähemmistösuojan tarpeesta on teoreettista. Käytännössä PSV:n toiminnassa ei ole ollut tilanteita, joissa tiukkaa vähemmistösuojaa olisi tarvittu. Useissa kuntayhtymissä, esimerkkeinä HSY ja HSL, suurimmalla jäsenkunnalla on sekä puolet äänivallasta ja puheenjohtajuus, eikä tästä ole aiheutunut mitään erityisiä ongelmatilanteita.

3.

Sopimuksen 7 §:ssä oleva vesiosuuden määritelmä on teknisesti oikea, mutta ei ota kantaa vesiosuuden suuruuteen. PSV:n hallitus on vahvistanut vesiosuuden suuruudeksi 6 l/s. Vesiosuuden suuruus on syytä määritellä uudessa sopimuksessa absoluuttisena lukuarvona, joksi esitetään mainittu 6 l/s.

4.

PSV:n ja HSY:n välistä vastuurajaa ei ole määritelty riittävän tarkasti. Laitteiden ja rakenteiden huolto-, peruskorjaus- ja uusimiskustannusten sekä vahingonvaaran ja vahingonkorvausvastuun kohdentaminen ei ole riittävän tarkkaa ilmaisulla "Pitkäkoscalle" tai "Ylästön sulkuaemalle". Muutamien metrin matkalla tapahtuneen sortuman korjaaminen voi aiheuttaa tuntuvat kustannukset, joten niiden kohdentamisesta on sovittava etukäteen sopimuksessa, ei jälkikäteen neuvotellen. Vastuurajaa ei myöskään saa vetää sellaiseen laitteeseen (esimerkiksi venttiilit), josta aiheutuu säännöllisiä huolto- ja uusimiskustannuksia. – Sopimusehdotuksessa on vastuuraja määritelty yksiselitteisesti.

5.

Ab Svartså Vattenverk - Mustijoen Vesilaitos Oy:lle annettavan alennuksen määrittely perustuu alkuperäisessä sopimuksessa (9.2 §) siihen, että koska laitos johtaa veden avouomaan, jätetään tietyt kustannukset huomioon ottamatta. Menettelyn monimutkaisuudesta johtuen se on korvattu prosenttimääräisellä alennuksella, joka olisi edellyttänyt sopimuksen muuttamista.

Ehdotuksessa on alennuksen suuruudeksi esitetty 25 %, mikä vastaa nykyistä käytäntöä.

Ehdotus uudeksi sopimukseksi

HSY:n hallitus on kokouksessaan 17.3.2017 § 32 omalta osaltaan hyväksynyt tehtäväksi muiden yhtiön osakkeenomistajien kanssa liitteenä olevan luonnoksen mukaisen osakassopimuksen.

Sopimusluonnoksen yksityiskohtia on käsitelty yhteistyössä vähemmistöosakkaiden vesihuoltolaitosten edustajien kanssa, ja siihen on tehty kaikki ehdotetut täsmennykset ja korjaukset. Kirkkonummen kunnan edustajana on ollut vesihuoltopäällikkö Anna Arosilta-Gurvits.

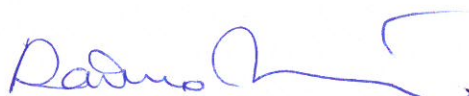
Sopimusluonnoksen sisältöön ja käsittelyyn liittyvistä yksityiskohdista antaa tarvittaessa tietoja puoleltamme hallintojohtaja (erityistehtävissä) Matti Hilli, p. 040 580 4940.

Edellä olevan perusteella Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kunnioittavasti, että Kirkkonummen kunta päättäisi hyväksyä allekirjoitettavaksi liitteenä olevan osakassopimuksen.

Jotta mahdollisten vähäisten virheiden tai puutteiden korjaaminen ilman uutta käsittelyä luottamuselimestä pyydetään lisäksi sopimuksen hyväksymisen yhteydessä päättämään, että sopimuksen allekirjoittaja oikeutetaan hyväksymään sopimukseen tarvittaessa oikaisuluonteisia tai merkitykseltään vähäisiä muutoksia.

Sopimuksen liitteet ovat lain mukaisesti julkisia, mutta niitä pyydetään käsittelemään siten, ettei niitä julkaista tietoverkossa kunnan tai sen luottamushenkilöiden toimesta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä

Raimo Inkinen
toimitusjohtaja

Liitteet:

Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n osakassopimusluonnos
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy – Huvudstadsregionens Vatten Ab:n
perustamiseen liittyvä sopimus
Taustamuistio PSV:n osakassopimuksen käsittelyä varten
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:n yhtiöjärjestys

Tiedoksi sähköisesti:

kirjaamo@kirkkonummi.fi
anna.arosilta-gurvits@kirkkonummi.fi